

Društvu »Venček« podarjam moje spomine iz otroštva:

Sedaj je pred nami Velika noč, ki bo letos - 17. aprila 2022.

Cerkveni pevci se za PRAZNIK »Velike noči« vsako leto intenzivno pripravljamo s pevskimi vajam, in prispevamo, da je maša VELIČASTNA, kot se za praznik spodobi. Ob pripravah, mi spomini gredo v rojstno vas Pliskovico, kjer smo na koru prepevali: »Veselo pojejo zvonovi, oznanjajo Veliko noč....« Kajti ob večjih praznikih so vedno »tenkljeli« - pritrkavali. Mladi fantje so šli v zvonik – po strmih stopnicah, do zvonov in s spretnostjo udarjali po zvonovih.

Doma smo tedne pred »Veliko nočjo« navadno belilo notranjosti hiše z apnom in barvami. Značilen je bil ornament z raznimi vzorci - »rulom«, nad vzorčastim delom je bila vodoravna črta, nad njo pa, kot strop belo. Vse prostore smo lepo počistili, tako, da je bilo res praznično – doma in v cerkvi.

Sedaj imamo Vstajensko mašo navadno ob 10 uri – na soboto zvečer. V mojem otroštvu pa ni bilo sobotne večerne maše, ampak je bila Vstajenska maša na nedeljo ob 5 uri zjutraj. Vem, da je bila še tema, ko je začela maša in smo se verniki iz cerkve odpravili k procesiji, ki je vodila mimo sosednjih hiš (od cerkve mimo Šantine, Dohtarjevih, Šulerjevih, Pavlinovih, mimo šole) spet v cerkve, V procesiji smo hodili s svečkami in peli. Ko smo prispeli v cerkev, je bil »Vstali Kristus« že na oltarju.

Takoj po maši pa je bil blagoslov velikonočnih (maslen kruh, potica, pršut, pirhi, hren) jedi. Tako smo imeli po maši imeniten zajtrk - pršut z »žegnanim« kruhom in belo ječmenovo kavo. Meni je bil ta dan zelo lep, ker je bila nedelja res »dolga«, da smo otroci pohajala že pred kosilom in po kosilu. Že pred kosilom sem vedno šla k moji prateti »Korenki« - Avguštini Koren, ker me je vsako leto povabila naj pridem iskat MENIHA. Bila je starejša vdova in svojih otrok ni imela. Pa je vedno pripravila veliko Menihov, za vse otroke svojih nečakov in bratrancev. Najmanj 10 do 15 se nas je zbralo pri njej in je vesela razdelila te pletene štručke, v katerih je bil, kot glava vpleten pirh. Mi doma smo imeli pirhe narejene enostavno s kuhanimi jajci v loncu, kjer je bilo poleg vode in jajc še veliko listov čebule. Tako smo dobili lepe rdeče pirhe. Popoldne pa smo si otroci pirhe izmenjevali in smo jih tudi »ciljali« s kovanci. Kdor je zadel točno v jajce, je pobral kovance. Otroci smo bili na ta dan še posebno veseli tudi zato, ker so nam starši (niso kupovali tako pogosto, kot danes) vedno dali kako (včasih tudi predelano) novo obleko - ali hlače, krilo, jopico, nogavice. Deklice smo dobile nove dokolenke

Doma je bilo ta dan obilno kosilo: goveja juha, pražen krompir, kuhano meso in SLADKI hren, kot prikuha. Kot slaščica pa je bila vedno potica. Popoldne in zvečer pa smo jedli »živco« - želatino, v kateri je bilo tudi nekaj svinskega mesa. Zraven smo jedli še boljši maslen bel kruh.

V mojem otroštvu, v času Titove Jugoslavije, je bil »Velikonočni ponedeljek« delovni dan. Vendar so mi starši pripovedovali, da je bilo pred 2.s. vojno na ta dan vedno lepo praznovanje. Ker je bilo pred »Veliko nočjo« vedno 40 dni POSTA in se po Pepelnični sredi ni več smelo veseljačiti, tudi porok ni bilo, so to nadomestili, takoj po »Veliki noči«, na Velikonočni ponedeljek. Mladi so takrat pripravili prvi PLES. Po vseh vaseh so v starih časi začenjali s plesi že zgodaj popoldne tam okrog 16 ure. Vsaka vas je imela kakega harmonikaša, ki je igral, mladina pa je plesala - ali v kakem večjem skednju, ali pa na lesenem Flozu. Tako so se veliki cerkveni prazniki, večkrat zaključili z zabavo. V Dutovljah je bilo to za Sv. Blaža -3.februarja. Nikoli pa NE 24. aprila za Sv Jurja. To je bil samo cerkven praznik.

Ples, za Velikonočni ponedeljek je bil priložnost, da so se srečevali mladi pari, med domačimi fanti in dekleti, ki so dozorela čez leta v poroko. Sedaj plesov skoraj ni več, pa tudi poroke so redke.

Dutovlje, 5.4.2022

Milena Vovk